

„Службени гласник РС“, бр. 98/2018

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ СТАНИВУКОВИЋ И ДРУГИ против СРБИЈЕ

(Представке бр. 10921/16 и три друге – види приложени списак)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

27. новембар 2018. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Станивуковић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Pere Pastor Vilanova, *председник,*

Branko Lubarda,

Georgios A. Serghides, *судије,*

и Fatoş Aracı, *заменик секретара Одељења,*

После већања на затвореном заседању 6. новембра 2018. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу четири представке (бр. 10921/16, 28653/16, 34867/16 и 54956/16) против Србије поднесене Суду на основу члана 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”) од стране четворице држављана Републике Србије, г. Дејана Станивуковића (у даљем тексту: „први подносилац представке”), г. Драгана Јевтовића (у даљем тексту: „други подносилац представке”), г. Ненада Ћосића (у даљем тексту: „трећи подносилац представке”) и г. Игора Батарела (у даљем тексту: „четврти подносилац представке”), 14. јула, 12. маја, 8. јуна и 5. септембра 2016. године.

2. Владу Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”) је заступао њен заступник гђа Н. Плавшић.

3. Притужбе подносилаца представки на предуго трајање радних спорова прослеђене су Влади 5. октобра 2017. године, док је преостали део њихових представки проглашен недопуштеним према Правилу 54 став 3. Пословника Суда.

ЧИЊЕНИЦЕ

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

4. Лични подаци подносилаца представки, као и чињенице везане за сваки случај, су наведени у Анексу ове пресуде.

5. Подносиоци представки су се притуживали на дуго трајање њихових радних спорова према члану 6. став 1. и члану 13. Конвенције.

6. Уставни суд није утврдио кршење права на суђење у разумном року у било којем од предмета, нити је доделио накнаду штете било којем од подносилаца представки.

ПРАВО

I. ЗДРУЖИВАЊЕ ПРИТУЖБИ ПОДНОСИЛАЦА

7. Суд сматра да би, у складу с правилом 42. став 1. Правилника Суда, представке подносилаца требале бити здружене с обзиром на њихову сличну чињеничну и правну основу.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. И ЧЛАНА 13. КОНВЕНЦИЈЕ

8. Подносиоци представки су се жалили на то да је дужина трајања поступака била неспојива са захтевом „разумног рока”, утврђеног у члану 6. став 1. Конвенције, који гласи како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на ... расправу у разумном року пред ... судом, ...”

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој конвенцији има право на делотворан правни лек пред домаћим властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.”

А. Допуштеност

1. У вези са исцрпљеношћу домаћих правних лекова

9. Влада је тврдила да су други, трећи и четврти подносилац представке пропустили да правилно поднесу своје притужбе на предуго трајање поступака у својим уставним жалбама.

10. Подносиоци представки су оспорили приговор Владе и тврдили да су се пред Уставним судом притуживали на правилан начин.

11. Суд је доследно тврдио да правило о исцрпљивању домаћих правних лекова, у складу с чланом 35. став 1. Конвенције, предвиђа да притужбе у односу на које постоји намера да се изнесу пред истим Судом морају прво бити поднете пред надлежним домаћим органом, барем видљиво и у складу са формалним претпоставкама и роковима прописаним у домаћем систему, као и да свако процесно средство које може да спречи повреду Конвенције треба да буде употребљено (види, на пример, *Вучковић и други против Србије* (претходни приговор) [ВВ], бр. 17153/11 и 29 других, став 72, од 25. марта 2014. године; *Шаћировић и други против Србије* [Одбор], бр. 54001/15 и 3 других, став 11, од 20. фебруара 2018. године).

12. Ако се вратимо на предметни случај, Суд је пажљиво испитао уставне жалбе подносилаца представки. У погледу другог подносиоца представке, из његове уставне жалбе произилази да се изричито жалио, иако на сажет начин, на дужину оспореног поступка (на супрот предмету *Вучковић и други*, цитираном горе, став 82, у којем подносиоци представки нису поднели своје притужбе због дискриминације пред Уставним судом, било изричито или прећутно, и предмету *Шаћировић*, цитирано горе, став 12.). Подносиоци представки су навели кључна дешавања и одлуке донете током трајања њихових поступака. Користили су изразе попут „будући да је очигледно да Тужена одуговлачи поступак користећи се различитим актима”, „нажалост, и сматрам срамотом суда то што ми се након три године уручује [другостепена] пресуда, услед чега овај спор траје шест година, те исти не сматрам суђењем у разумном року”, „радни спор који траје од 2006. године, што представља кршење права на суђење у разумном року”, „одуговлачење поступка и неодговорност”, „кршењем члана 10. Закона о парничном поступку, суд је прекршио право на суђење у разумном року”, „поступак је трајао више од седам година”. Они су се изричито позивали на члан 32. Устава Републике Србије који одговара члану 6. Конвенције. Притужбе у вези са дужином поступка, за разлику од неких других притужби према Конвенцији, обично не захтевају много испитивања. Уколико би, у изузетном случају, Уставном суду биле неопходне додатне информације или документација, исти би од подносилаца представки могао затражити да их доставе. Из тога произилази да су подносиоци представки дали државним органима прилику која се у начелу даје Високим странама уговорницама према члану 35. став 1. Конвенције,

односно да исправе наводне повреде које су истакнуте против њих (види, између осталог, *Муришић против Хрватске* [ВВ], бр. 7334/13, став 72, ЕСЈП 2016, *Јоксимовић против Србије*, бр. 37929/10, став 21, од 7. новембра 2017. године и *Шаћировић*, горе цитиран, став 12.).

2. Закључак

13. Суд иначе сматра да представке подносилаца нису очигледно неосноване у смислу члана 35. став 3(а) Конвенције. Он даље констатује да исте нису недопуштене по неком другом основу. Према томе, оне се морају прогласити допуштеним.

Б. Основаност

14. Суд понавља да се оправданост дужине поступка мора ценити у светлу околности предмета и позивањем на следеће критеријуме: сложеност предмета, понашање подносилаца представки и надлежних органа и важност предмета спора за подносиоце представки (види, међу многим другим ауторитетима, *Frydlender против Француске* [ВВ], бр. 30979/96, став 43, ЕСЈП 2000-VII) Суд понавља да је у радним споровима потребна посебна ажурност (*Ruotolo против Италије*, пресуда од 27. фебруара 1992. године, серија А бр. 230-D, стр. 39, став 17, *Хрустић и други против Србије* [Одбор], бр. 8647/16 и две друге, став 16, од 9. јануара 2018. године, и *Шаћировић*, горе цитиран, став 15).

15. Суд је често налазио повреде члана 6. став 1. Конвенције у предметима који покрећу питања слична питању у конкретном предмету (види *Frydlender*, горе цитиран).

16. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела никакву чињеницу, нити аргумент који би могли да га убеди да донесе другачији закључак у овом предмету. Имајући у виду своју судску праксу по овом питању, Суд сматра да је у овом предмету дужина поступка била прекомерна и да није испунила захтев „разумног рока”.

17. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

18. Након доношења таквог закључка, Суд не сматра неопходним да се суштински исто питање посебно разматра према члану 13. Конвенције (види, *mutatis mutandis*, *Предузеће Кин-Стиб и Мајкић против Србије*, бр. 12312/05, став 90, од 20. априла 2010. године, и *Благојевић против Србије*, број 63113/13, став 23, од 28. марта 2017. године).

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

19. Члан 41. Конвенције гласи:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.”

А. Штета и трошкови

20. Подносиоци представки су тражили различите износе у вези са нематеријалном штетом коју је претрпео свако од њих. Подносиоци представки су, такође, тражили различите износе у вези са правним трошковима насталим у поступку пред домаћим судовима и овим Судом. Тражени износи дати су у Анексу ове пресуде. Поред тога, други и трећи подносилац представке тражили су да им се досуди новчана накнада на име материјалне штете која се састоји од зарада и доприноса које би остварили да су остали у радном односу, док је четврти подносилац представке тражио да му се додели новчана накнада на име материјалне штете која се састоји од износа на име материјалне штете за повреде на раду који су домаћи судови наводно пропустили да му досуде.

21. Влада је оспорила горе поменуте захтеве у погледу нематеријалне штете и предложила Суду да их одбаци као претеране. Међутим, у погледу другог и четвртог подносиоца представке, Влада је посебно нагласила да нису поднели своје захтеве за накнаду нематеријалне штете пред Уставним судом, те да стога њихове накнадне захтеве за правичним задовољењем треба одбити услед неисцрпљености.

22. Суд узима у обзир аргументе Владе у погледу захтева другог и четвртог подносиоца представке у вези са нематеријалном штетом. Међутим, Суд констатује да и у случају да су подносиоци представки поднели захтеве за накнаду нематеријалне штете пред Уставним судом, они не би добили никакву накнаду, јер Уставни суд није утврдио да је њихов поступак вођен пред домаћим судом био претерано дуг. Стога, Суд одбија приговор Владе у вези са другим и четвртим подносиоцем представке.

23. На основу докумената које поседује и своје судске праксе (види *Благојевић против Србије*, бр. 63113/13, став 30, од 28. марта 2017. године, *Ковић и други против Србије*, бр. 39611/08 и две друге, ст. 28–31, од 4. априла 2017. године, *Хрустић*, горе цитиран, став 32, и *Шаћировић*, горе цитиран, став 21), Суд сматра да је оправдано да подносиоцима представки досуди износе наведене у приложеној табели на име нематеријалне штете и трошкова, умањене за било које износе који су можда већ исплаћени с тим у вези на домаћем нивоу.

24. У погледу захтева другог, трећег и четвртог подносиоца представке за накнаду материјалне штете, Суд их сматра неоснованим. С обзиром на утврђену повреду, посебно њен процесни карактер, Суд не види никакву узрочну везу између утврђене повреде и наводне материјалне штете. Он, стога, одбацује њихове захтеве с тим у вези.

Б. Затезна камата

25. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на маргиналној каматној стопи Европске централне банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да здружи представке;
2. *Проглашава* представке допуштеним;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;
4. Сматра да нема потребе да се појединачно разматрају притужбе према члану 13. Конвенције;
5. *Утврђује*

(а) да ће Тужена држава исплатити подносиоцима представки, у року од три месеца, износе назначене у приложеној табели на име нематеријалне штете, као и било који порез који се може наплаћивати на те износе, а које треба претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате, након одбијања било ког износа који је можда већ плаћен по овом основу;

(б) да ће Тужена држава исплатити подносиоцима представки, у року од три месеца, износе назначене у приложеној табели на име трошкова, као и било који порез који се може наплатити подносиоцима представки на те износе, а које треба претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате;

(в) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака маргиналној каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

6. *Одбија* преостали део захтева подносилаца представки за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 27. новембра 2018. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Fatoş Aracı

Заменик секретара

Pere Pastor Vilanova

Председник

ДОДАТАК

Број	Број представке и датум подношења	Име подносиоца представке, датум рођења, место пребивалишта, националност	Заступник	Почетак поступка	Завршетак of поступка	Укупна дужина и број инстанци од 3. марта 2004. године (датум ступања на снагу Конвенције); образложење у вези са дужином поступка (где је релевантно)	Појединости одлуке Уставног суда; правично задовољење (ако је досуђено)	Износи накнаде за нематеријалну штету и трошкове тражени у еврима; износи накнаде за материјалну штету тражени у еврима	Износи досуђени на домаћем нивоу за нематеријалну штету и трошкове по подносиоцу представке у еврима (плус било који порез који се може наплатити подносиоцима представки) ¹
1.	10921/16 14.07.2016. године	Дејан СТАНИВУКОВИЋ 29.04.1971. године Нови Сад Српско	/	27.01.2009. године	29.01.2014. године	5 година 2 степена надлежности <i>(Радни спор који је само у првој инстанци трајао 4 године и 2 месеца)</i>	Уж-2065/2013 од 2. фебруара 2016. године (није утврђена повреда, није досуђена накнада за штету)	10.000+50 /	1.600+50
2.	28653/16 12.05.2016. године	Драган ЈЕВТОВИЋ 19.10.1966. године Чачак Српско	/	13.11.2008. године	11.04.2014. године	5 година и 4 месеца 2 степена надлежности <i>(Радни спор који је у другом степену трајао 5 година и 2 месеца)</i>	Уж-4217/2014 од 15. јануара 2016. године (није утврђена повреда, није досуђена накнада за штету)	3.000+1.000 62.000	1.600+100
3.	34867/16 08.06.2016. године	Ненад ЂОСИЋ 15.02.1955. године Ужице	/	13.12.2006. године	20.06.2013. године	6 година и 6 месеци 3 степена надлежности <i>(Радни спор у којем је Врховни касациони суд два пута вратио предмет Апелационом суду, Апелациони суд донео је три одлуке)</i>	Уж-371/2014 од 18. децембра 2016. године (није утврђена повреда, није досуђена накнада за штету)	100.000+7.500 90.000	1.200+100

4.	54956/16 05.09.2016. године	Игор БАТАРЕЛО 28.03.1965. године Београд Српско	/	07.02.2006. године	23.09.2013. године	7 година и 7 месеци 2 степена надлежности (Парнични поступак у вези са штетом)	Уж- 10168/2013 од 3. марта 2016. године (није утврђена повреда, није досуђена накнада за штету)	5.000+3.940 23.500	2.100+100
----	-----------------------------------	---	---	-----------------------	-----------------------	---	--	---------------------------	-----------

I Умањено за износе који су можда већ исплаћени по овом основу на домаћем нивоу.